

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งที่ประชาชนต้องการ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเอกสาร โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
3. ทฤษฎีการบริหารองค์กร
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตย
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง
7. ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่ง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ

ความหมายของคุณลักษณะของผู้นำ

กิติมา ปรีดีติลล (2529 อ้างถึงใน เกษรา ดวงมณี, 2546, หน้า 28) ได้ให้ความหมายของ ผู้นำไว้ว่า คือ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในบุคคลหลายคนที่มีอำนาจ อิทธิพล หรือความสามารถ ในการจูงใจคน ให้ปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้

เกรียงศักดิ์ อุทธีรงค์ (ม.ป.ป. อ้างถึงใน บุญมา กัมปนาทพงษ์, 2539, หน้า 77 - 80) ได้ให้ ความหมายของผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจของผู้อื่นให้คล้อยตามได้

พรพรรณ สุทธานนท์ (2538, หน้า 67) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำ หมายถึง แบบอย่างแห่งพฤติกรรม หรือสิ่งที่ปรากฏให้เห็นและชี้หรือแสดงถึงความดี หรือลักษณะประจำ ของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะการใช้อิทธิพล หรือความสามารถในการจูงใจให้ผู้ร่วมงาน ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

จากการศึกษาความหมายของผู้นำข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่มีบทบาท และอิทธิพลเหนือคนอื่น เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานให้หน่วยงานไปสู่

เป้าหมายที่วางไว้ อาจเป็นผู้ที่ได้รับเลือกจากบุคคลอื่นให้เป็นผู้ นำ เป็นผู้ที่มีความสามารถ ในการโน้มน้าวจิตใจของผู้อื่นให้คล้อยตาม เป็นผู้ที่มีหลักการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตัว มีความสามารถในการใช้อำนาจบารมีให้เกิดประโยชน์

คุณลักษณะของผู้นำ

ศิริพร พงษ์ศรีโรจน์ (2538, หน้า 190 - 191) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะของผู้นำที่ดีไว้ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ

- 1.1 มีความรู้ด้านวิชาชีพเป็นอย่างดี
- 1.2 มีความรู้ด้านความรู้ทั่ว ๆ ไปดี
- 1.3 มีประสบการณ์ในการบริหาร

2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

2.1 มีบุคลิกภาพด้านร่างกายดี บุคลิกลักษณะดี มีชีวิตชีวา วาจาดี วางตัวเหมาะสม มีบุคลิกภาพด้านจิตใจดี มีความเชื่อมั่น ศรัทธาผู้อื่น มีความอดทนกล้าหาญ มีเมตตาจิต มีวินัย มีใจเป็นธรรม และมีอารมณ์ขัน

2.2 มีบุคลิกด้านสังคมดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ช่วยเหลือสังคม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตัว

3. คุณลักษณะด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน มีสติปัญญาฉลาด รู้บทบาทตน รับผิดชอบ มีความกล้า แบนเบียน เด็ดขาด กระตือรือร้น บังคับตนเองได้ รวมทั้งมีความสามารถ ในด้านการตัดสินใจ การจูงใจ การประสานงาน มีผลงานที่ประสบผลสำเร็จ

ชลิตา อินทราไสย (2546, หน้า 22) อ้างถึงแนวคิดของสต็อกคิลล์ (Stogdill) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารจะเป็นการชี้ให้เห็นว่า จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ทุกอย่างได้ ไม่ขัดต่อหลักการและวัตถุประสงค์ โดยคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่น มีดังนี้

1. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คือ ความกระตือรือร้นในการทำงาน ควบคุมอารมณ์ได้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

2. คุณลักษณะด้านคุณธรรม คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความจริงใจ ต่อผู้ร่วมงาน

3. คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คือ มีปฏิภาณไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการโน้มน้าว

4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นประสาน ความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ทำงานร่วมกัน รู้จักให้เกียรติ

5. คุณลักษณะด้านความสามารถ คือ มีความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง มีความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และมีจิตวิทยาชุมชน

6. คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน คือ มีความสามารถในการให้คำแนะนำ ซึ่งละเอียดรอบคอบ รู้ขอบเขตของงานที่รับผิดชอบ มีความสามารถในการสรรหาและคัดเลือกบุคคล

7. คุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว คือ มีความประพฤติดี ชีวิตครอบครัวราบรื่น ธนาพันธุ์ ภูทอง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งคุณลักษณะออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ (ดัดแปลงจากแนวคิดของ ชลิตา อินทราไสย, 2546)

1. ด้านลักษณะส่วนตัว หมายถึง พื้นฐานความต้องการที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ วัฒนธรรม และค่านิยมของมนุษย์ในสังคม ประกอบด้วย เพศ และอายุ

2. ด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง การแสดงออกถึงการเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ นำมาซึ่งการบริหารและการพัฒนาให้เกิดผลงานเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน สามารถบริหารจัดการได้ดี ทั้งในด้านการบริหารงาน บริหารคน และบริหารเศรษฐกิจ มีทีมงานที่ปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการพัฒนาปรับปรุงจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประโยชน์แก่ สังคมส่วนรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้

3. ด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ ตลอดจนรวมถึงการสร้างวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นผู้ที่รู้ทันต่อเหตุการณ์ หรือ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เป็นบุคคลที่มีแนวคิดก้าวหน้า ทันสมัยด้านการบริหารจัดการ มีประสบการณ์ และเคยทำงานด้านการเมืองระดับท้องถิ่นมาก่อน มีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคมและท้องถิ่น มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีแนวคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นำสิ่งใหม่ๆ มาพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ มีวิธีการทำงานที่รอบคอบและเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน และเป็นบุคคลที่มีความสนใจในการแก้ไขปัญหา ด้านสังคมของท้องถิ่นถูกต้องและเหมาะสม

4. ด้านการบริหาร หมายถึง มีความรู้ ความสามารถและชำนาญในงานที่รับผิดชอบและงานที่เกี่ยวข้องอย่างดี สามารถกำหนดทิศทางหรือนโยบายการดำเนินงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีความสามารถในการวางแผนและปฏิบัติงานตามแผนได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สร้างขวัญกำลังใจ ให้เกิดขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในอันที่จะปรับปรุงการทำงานให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง ความดีงามที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละบุคคล ได้แก่ ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความกตัญญู ความพากเพียร ความเห็นอกเห็นใจ รู้จักผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดอ่อนต่อความชั่ว และมีความกล้าที่จะทำความดี

6. ด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาในรูปสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีความเป็นกันเอง เข้าร่วมกิจกรรมในสังคม เคารพ และให้เกียรติแก่บุคคลทุกระดับ เป็นบุคคลที่มีความกันเองกับทุกคนทุกระดับ ไม่ถือตัว ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสุขุมเยือกเย็น พุดจาสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส สามารถสร้างบรรยากาศการเป็นมิตรที่ดี และเสริมสร้างความสามัคคีในชุมชน มีน้ำใจดี ให้ความช่วยเหลือประชาชน พบปะเยี่ยมเยียนประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และเป็นบุคคลที่ท้องถิ่นให้การยอมรับ

สรุป คุณลักษณะของผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมความรู้ความสามารถ หรือท่าทางการแสดงออกที่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ขัดต่อหลักการและวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน เป็นสำคัญ ซึ่งในการศึกษาวิจัย จะทำการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านลักษณะส่วนตัว 2) ด้านความรู้ความสามารถ 3) ด้านความเป็นผู้นำ 4) ด้านการบริหาร 5) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 6) ด้านมนุษยสัมพันธ์

บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ

1. ผู้รักษาหรือประสานให้สมาชิกในกลุ่มอยู่ร่วมกัน หมายถึง เขาจะต้องอยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มมีความสัมพันธ์กับคนในกลุ่ม เป็นที่ยอมรับของคนในกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีความสามัคคีกัน
2. ผู้ปฏิบัติการกิจของกลุ่มให้บรรลุวัตถุประสงค์ หมายถึง เขาจะต้องมีความรับผิดชอบในกระบวนการทำงานด้วยความมั่นคงและเข้าใจได้ และเขาจะต้องทำให้กลุ่มทำงานให้บรรลุเป้าหมาย
3. ผู้อำนวยความสะดวกต่อสัมพันธ์ในกลุ่ม หมายถึง เขาจะต้องปฏิบัติกันด้วยดีของสมาชิกในกลุ่ม การติดต่อสื่อสารที่ดีเป็นสิ่งสำคัญ จำเป็นในการช่วยให้หน้าที่บรรลุเป้าหมาย (ดวงใจ สดาวร, 2551)

จากการศึกษาบทบาทและหน้าที่ของผู้นำข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของผู้นำ หมายถึง สถานะที่แสดงและกำหนดสิ่งที่ผู้นำพึงมีพึงกระทำ ประกอบด้วย การทำให้ผู้ร่วมงานมีความสนใจนโยบาย รักษาขวัญและกำลังใจของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้กำหนดนโยบาย เป็นนักบริหารที่ดี เป็นตัวแทนของกลุ่มในการติดต่อภายนอก เป็นผู้รักษาสัมพันธภาพระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นผู้ให้คำแนะนำและโทษ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

1. คุณธรรม (Moral/ Virtue)

ความหมายและความสำคัญของคุณธรรม

ความหมายของคำว่า คุณธรรมนี้ มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้เสนอแนวคิดซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ได้แก่

“คุณธรรม” คือ คุณ + ธรรมะ คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งรวมสรุปก็คือ สภาพคุณงาม ความดี

คุณธรรม หมายถึง หลักการความดีงามแห่งความประพฤติตน และลักษณะของอุปนิสัยอันดีงามที่สนใจของบุคคล มีคุณค่า ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อความเจริญของตนและสังคม เป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลทั่วไป ซึ่งคุณธรรมนี้เกิดจากการปลูกฝังโดยการได้เห็น ได้ฟัง ได้อ่าน และที่สำคัญที่สุด คือ การได้เห็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางคุณธรรมของผู้ที่เคารพรักเป็นตัวอย่าง (สุกัญญา ศรีเมืองชน, 2533, หน้า 36 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

ประภาศรี สีหอำไพ (2535, หน้า 43 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554) กล่าวว่า คุณธรรม คือ หลักธรรมที่สร้างความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดีในทางศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีหลักปรัชญาเดียวกัน คือ เป็นหลักปฏิบัติคุณงามความดี คุณธรรมที่ว่ามีเนื้อหาครอบคลุมเรื่อง ความดี ความสุข และการกำหนดคุณค่าของคุณธรรม

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530, หน้า 190 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงาม ความดี หรือหน้าที่อันพึงมีอยู่ในตัว

คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่เป็นความดีความงามที่มีอยู่ในจิตใจของแต่ละบุคคล โดยได้ยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย และเป็นที่ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องดีงามของบุคคลทั่วไป (ยนต์ ชุ่มจิต, 2524 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดีของบุคคลที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ โดยมีเป้าหมายว่าเป็นการกระทำดี หรือเป็นพฤติกรรมที่ดี ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ความเสียสละ ความมีน้ำใจงาม ความเกรงใจ ความยุติธรรม ความรักเด็กและเพื่อนมนุษย์ และความเห็นอกเห็นใจคนอื่น เป็นต้น (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2552 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

คุณธรรม คือ จิตวิญญาณของปัจเจกบุคคล ศาสนาและอุดมการณ์เป็นดวงวิญญาณของปัจเจกบุคคลและสังคมด้วย ปัจเจกบุคคลต้องมีวิญญาณ สังคมต้องมีจิตวิญญาณ คุณธรรมของ

ปัจเจกบุคคลอยู่กับการกล่อมเกลา เรียนรู้โดยพ่อ แม่ สถาบันการศึกษา ศาสนา พรรคการเมือง และองค์กรของรัฐ (ลิขิต ชีรเวทิน, 2548 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะหรือสภาวะภายในจิตใจของมนุษย์ที่เป็นไปในทางที่ดีถูกต้อง ดีงาม ซึ่งเป็นภาวณามธรรมอยู่ในจิตใจ (ทศนา เขมมณี, 2546, หน้า 4 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

คุณธรรม หมายถึง ความดี ความงาม ความซื่อสัตย์ ความพอดี ความอดทน ขยันหมั่นเพียร (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2527, หน้า 387 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

กู๊ด (Good, 1973, p. 208 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมเป็น 2 ประการ

ความหมายแรก คือ ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำตามมาเป็นความเคยชิน

ความหมายที่สอง คือ คุณภาพของบุคคลที่ได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักศีลธรรม

โลว์ (Lowe, 1976, p. 92 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554) ให้ความหมายเพิ่มเติมว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่สังคมยึดถือเป็นข้ออ้างอิง

นอกจากนี้ นักการศึกษาไทยได้ให้ความหมายของคำว่า คุณธรรม ไว้สอดคล้องกัน สามารถนำมาประมวลได้ คือ

คุณธรรม หมายถึง หลักการความดีงามแห่งความประพฤติตน และลักษณะของอุปนิสัยอันดีงามที่สนใจของบุคคล มีคุณค่า ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ยึดถือและปฏิบัติตาม เพื่อความเจริญของตนและสังคม เป็นที่ยอมรับของสังคมและบุคคลทั่วไป ซึ่งคุณธรรมนี้เกิดจากการปลูกฝังโดยการได้เห็น ได้ฟัง ได้อ่าน และที่สำคัญที่สุด คือ การได้เห็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางคุณธรรมของผู้ที่เคารพรักเป็นตัวอย่าง (สุกัญญา ศรีเมืองชน, 2533, หน้า 36 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

ประภาศรี สีหอำไพ (2535, หน้า 43 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554) กล่าวว่า คุณธรรม คือ หลักธรรมที่สร้างความรู้สึกรับชอบชั่วดีในทางศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีหลักปรัชญาเดียวกัน คือ เป็นหลักปฏิบัติคุณงามความดี คุณธรรมที่ว่านี้มีเนื้อหาครอบคลุมเรื่อง ความดี ความสุข และการกำหนดคุณค่าของคุณธรรม

จึงอาจสรุป ให้ความหมายของคุณธรรม คือ หลักความประพฤติที่เป็นลักษณะนิสัยที่ดีงาม ได้รับการสั่งสมหรือปฏิบัติตามกันมาจากจิตใจโดยมิได้ฝืนใจ ผลจากการกระทำก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่ยึดถือโดยตรง และส่งผลให้สังคมของการอยู่ร่วมกันมีความสุข และความเจริญงอกงาม

หลักคุณธรรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับมนุษย์ที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน เพราะคุณธรรมเป็นหลักแห่งความประพฤติ ปฏิบัติในทางที่ถูกต้องและดีงาม มีจุดหมายปลายทางอยู่ที่คุณงามความดีของสังคมโดยรวม

2. จริยธรรม (Ethics)

ความหมายของจริยธรรม

“จริยธรรม” คือ จริย + ธรรมะ คือ ความประพฤติที่เป็นธรรมชาติ เกิดจากคุณธรรม ในตัวเอง ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม รวมสรุปว่าเป็น ข้อควรประพฤติปฏิบัติจริยธรรม (Ethics) ความเป็นผู้มีจิตใจสะอาด บริสุทธิ์ เสียสละหรือประพฤติดีงาม

จริยธรรมเป็นเรื่องที่นักการศึกษาและนักวิชาการสนใจที่จะศึกษา เพื่อนำมาแก้ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทย และหาทางปลูกฝังให้บุคคลในสังคมมีจริยธรรมควบคู่ไปกับคุณธรรม เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในการศึกษาจริยธรรมได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ในทัศนะของตน ได้แก่

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554) ให้ความหมายของ จริยธรรมไว้ว่า หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ศีลธรรมอันดี เป็นกฎเกณฑ์แห่งความประพฤติ หรือหลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จสอดคล้องตามความเป็นจริงของธรรมชาติ และความจริงของมนุษย์จึงจะเกิดผลสำเร็จได้ด้วยดี

จริยธรรม หมายถึง คุณธรรมที่แสดงออกทางร่างกายในลักษณะที่ดีงามอันเป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของสังคม จริยธรรม จะมีได้ต้องปลูกฝังหัดโดยเริ่มจากการปลูกฝังคุณธรรม (พระมหาอดิสร ธีรสีโล, 2540 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่เป็นรูปแบบของการปฏิบัติตน การดำเนินตนที่มีความเหมาะสมแก่ภาวะ ฐานะ กาลเวลา และเหตุการณ์ในปัจจุบัน (พระธรรมญาณมุนี, 2531, หน้า 103 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

จริยธรรม หมายถึง หลักของกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมและค่านิยมที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อพิจารณาว่าสิ่งใดที่ถูกต้องและสิ่งใดที่ผิดจริยธรรมจะสร้างมาตรฐานขึ้นมาว่าสิ่งไหนที่ดีหรือสิ่งไหนที่ไม่ดี เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ (ชัยเศรษฐ์ พรหมศรี, 2549 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522, หน้า 32 - 33 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ รวมทั้งพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ซึ่งสังคมต้องการให้มีในสมาชิก เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยม

ชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

ระวี ภาวิไล (2522, หน้า 8 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายมยา, ออนไลน์, 2554) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง แนวทางความประพฤติและปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์

วิทย์ วิศุทเวทย์ (2524, หน้า 19 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายมยา, ออนไลน์, 2554) กล่าวว่า จริยธรรม คือ พันธะหรือหน้าที่ที่เราปฏิบัติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดใน ทางพระพุทธศาสนา จริยธรรม คือ การนำเอาความรู้ในความจริงหรือกฎธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ซึ่งจักก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

กมล ทองธรรมชาติ (2529, หน้า 80 - 82 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายมยา, ออนไลน์, 2554) กล่าวว่า จริยธรรม คือ การกระทำทั้งกาย วาจา และใจที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

สำหรับนักการศึกษาต่างประเทศ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลายในทัศนะของตน ได้แก่

เพียเจต์ (Piaget, 1960, pp. 160 - 161 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายมยา, ออนไลน์, 2554) มีทรรศนะว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์ และหน้าที่ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือ เกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจ และอนามัยของแต่ละบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของสิ่งที่ควรกระทำ และสิทธิ

กู๊ด (Good, 1973, p. 89 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายมยา, ออนไลน์, 2554) กล่าวถึง จริยธรรมว่า หมายถึง การปรับพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติ ที่ถูกต้องหรือดีงาม

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1972, p. 212 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายมยา, ออนไลน์, 2554) กล่าวถึงจริยธรรมว่า จริยธรรมเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นกฎเกณฑ์และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคม ซึ่งบุคคลพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง โดยสังคมจะเป็นตัวตัดสินผลของการกระทำนั้นว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องหรือผิด

จากความหมายของจริยธรรม สรุปได้ว่า จริยธรรม คือ แนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องดีงาม เป็นลักษณะที่สังคมต้องการ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองผู้อื่น และสังคม ทั้งนี้จะเห็นว่าความหมายทั้งคุณธรรมและจริยธรรมจะมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพูดถึงคุณธรรมก็ย่อมหมายถึงจริยธรรมด้วยเช่นกัน อาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่ประพฤติปฏิบัติตนได้ตามความหมายอย่างหนึ่งอย่างใดนี้ จะเป็นบุคคลที่มีทั้งคุณธรรมและ

จริยธรรมอยู่ในตนเอง เป็นที่ยอมรับนับถือของคนในสังคม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

ความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม

หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อวิชาชีพ และต่อสังคมหลายประการ คือ

1. ทำให้ได้รับความไว้วางใจและความเชื่อมั่นในการบริหารงาน อันจะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงการประกอบวิชาชีพ
2. ทำให้ได้รับคำยกย่องสรรเสริญ และเป็นที่เคารพของผู้ได้บังคับบัญชา
3. ทำให้มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ไร้ภัยอันตรายใด ๆ เพราะแวดล้อมไปด้วยบุคคลและศิษย์ที่ให้ความรัก ความเคารพนับถือ
4. ครอบครัวมีความอบอุ่นและมั่นคงเป็นแบบอย่างที่ดีของครอบครัวได้บังคับบัญชาและสังคมทั่วไป
5. ทำให้องค์กรหรือหน่วยงานของตนได้รับความร่วมมือ สนับสนุนช่วยเหลือจากประชาชน ชุมชน ในการพัฒนาอย่างเต็มที่
6. ทำให้สังคมและชุมชนเกิดสันติสุข และได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เพราะสมาชิกของสังคมมีคุณธรรมจริยธรรม (วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554)

ทฤษฎีการบริหารองค์กร

ทฤษฎีการบริหารองค์กรอาจจัดได้ 4 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. ทฤษฎีการบริหารองค์กรตามแนวคิดคลาสสิก (Classical Organization Theory) (วิชัย ดันศิริ, 2549, หน้า 295 - 306)

1.1 ทฤษฎีบริหารองค์กรเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นแนวคิดของ Taylor ความหมายสูงสุดของแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ คือ จะบริหารให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดได้อย่างไร Taylor ได้เสนอระบบการจ้างงานบนพื้นฐานของการสร้างแรงจูงใจไว้ 3 ประการ คือ

- 1.1.1 การแบ่งงาน (Division of labors)
- 1.1.2 การควบคุมดูแลบังคับบัญชาตามสายงาน (Hierarchy)
- 1.1.3 การจ่ายค่าจ้างเพื่อสร้างแรงจูงใจ (Incentive payment)

1.2 ทฤษฎีการบริหารองค์กรอย่างเป็นทางการ (Formal Organization Theory) จากแนวคิดของ Fayol ที่วางหลักการไว้ 7 ประการ ดังนี้

- 1.2.1 หลักการทำงานเฉพาะทาง คือ การแบ่งงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง

1.2.2 หลักสายบังคับบัญชา ที่เริ่มต้นจากยอดพีระมิดของผู้บังคับบัญชาสูงสุดสู่ระดับต่ำที่สุด

1.2.3 หลักเอกภาพของการบังคับบัญชา

1.2.4 หลักขอบข่ายของการควบคุมดูแล

1.2.5 การสื่อสารแนวดิ่ง

1.2.6 หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุด

1.2.7 หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายการบังคับบัญชา

หลักการบริหารการจัดโครงสร้างนี้ต่อมา Gulic ได้มาปรับจนเป็นหลักการบริหารที่สำคัญในยุคต้นของศาสตร์การบริหารที่มีชื่อย่อว่า POSDCORB

1.3 ทฤษฎีการบริหารองค์กรในระบบราชการ (Bureaucracy) หลักการและแนวคิดนี้มาจากแนวคิดของ Weber ประกอบด้วยหลักการดังนี้

1.3.1 หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย ทุกคำสั่งมาจากอำนาจที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือกฎระเบียบ

1.3.2 การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

1.3.3 การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง

1.3.4 การบริหารงานไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว

1.3.5 มีระบบความมั่นคงในอาชีพ การเลื่อนชั้น เลื่อนระดับ เป็นไปตามหลักอาวุโส และระบบคุณธรรม

2. ทฤษฎีการบริหารองค์กรเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations School) (วิชัย ต้นศิริ, 2549, หน้า 297)

จากจุดอ่อนบางประการของทฤษฎีการบริหารตามแนวคลาสสิก คือ การที่แนวคลาสสิกมองคนเป็นเครื่องยนตร์กลไก และสมาชิกขององค์กรเป็นเพียงเครื่องมือ แต่ด้วยข้อเท็จจริงแล้วในความเป็นมนุษย์ย่อมแตกต่างจากเครื่องยนตร์ และมนุษย์ย่อมสร้างความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทำให้เกิดกลุ่มที่ไม่เป็นทางการในองค์กร จึงทำให้เกิดทัศนคติใหม่ของกลุ่มมนุษยสัมพันธ์ โดยมีข้อค้นพบที่สำคัญของกลุ่มนี้คือ การค้นพบว่าคนงานจะสร้างความสัมพันธ์ของมนุษย์มีความสำคัญมาก จึงเน้นให้ความสำคัญกับเรื่อง ขวัญกำลังใจแรงงูใจ ลีลาการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ และพลวัตกลุ่มทฤษฎีการจูงใจ (Motivation Hygiene Theory) Herzberg เชื่อว่าปัจจัยที่จูงใจให้คนทำงาน คือ

2.1 ความสำเร็จ

2.2 การยกย่อง

2.3 ความก้าวหน้า

2.4 ลักษณะงาน

2.5 ความรับผิดชอบ

2.6 ความเจริญเติบโต

3. ทฤษฎีการบริหารองค์กรตามแนวคิดเชิงระบบ (System Theory) (วิชัย ดันศิริ, 2549, หน้า 298)

ทฤษฎีระบบมีข้อสมมติฐานว่า สังคมเป็นระบบอุปมาเหมือนระบบร่างกายมนุษย์ สัตว์พืช ที่ทำงานเป็นระบบซึ่งหมายความว่าทุก ๆ ส่วนของร่างกายมนุษย์มีส่วนสัมพันธ์กัน หากส่วนหนึ่งส่วนใดเกิดปัญหา (ติดเชื้อโรค) ก็จะกระทบการทำงานของอวัยวะส่วนอื่น ๆ ด้วย ขณะเดียวกันระบบของร่างกายมนุษย์ก็ดำรงอยู่ในสิ่งแวดล้อม ระบบของร่างกายมนุษย์จะดำรงอยู่ได้ต้องสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ในพื้นที่ที่อากาศร้อน ร่างกายก็จะมีเหงื่อออกเพื่อลดความร้อน หรืออุณหภูมิในร่างกาย หากในสภาพอากาศหนาวร่างกายก็ต้องปรับอุณหภูมิให้ร่างกาย

โดยสรุป ระบบจึงมีข้อสมมติฐานว่า ส่วนประกอบของระบบต้องสัมพันธ์กันระบบต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้น สังคมยังต้องพิจารณาถึงระบบปิด ระบบเปิด ระบบปิดคือ ไม่ยอมรับข้อมูลใหม่จากสิ่งแวดล้อม ส่วนระบบเปิดนั้น ยอมรับข้อมูลใหม่ตลอดเวลา การบริหารเชิงระบบ การเอาแนวความคิดเชิงระบบเข้ามาใช้ในการบริหาร ก็ด้วยเหตุผลที่ว่า ในปัจจุบันองค์กรมีการขยายตัวซับซ้อนมากขึ้น จึงเป็นการยากที่พิจารณาถึงพฤติกรรมขององค์กรได้หมดทุกแง่ทุกมุม นักทฤษฎีบริหารสมัยใหม่จึงหันมาสนใจการศึกษาพฤติกรรมขององค์กร เพราะคนเป็นส่วนหนึ่งของระบบองค์กร องค์กรเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม ระบบในเชิงบริหารหมายถึงองค์กรประกอบหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน และมีส่วนกระทบต่อปัจจัยระหว่างกันในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร องค์กรประกอบพื้นฐานของทฤษฎีระบบ ได้แก่

1. ปัจจัยการนำเข้า Input
2. กระบวนการ Process
3. ผลผลิต Output
4. ผลกระทบ Impact

วิธีการระบบเป็นวิธีการที่ใช้หลักตรรกศาสตร์วิทยาศาสตร์อย่างมีเหตุผล และมีความสัมพันธ์กันไปตามขั้นตอนช่วยให้กระบวนการทั้งหลายดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถช่วยให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์ไปด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์อย่างถูกต้องและไม่ลำเอียง

(สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2546, หน้า 127) การบริหารระบบคุณภาพ กระบวนการบริหารจัดการคุณภาพ ที่สำคัญและมีประสิทธิภาพก็คือ การใช้วงจร Plan Do Check Action (PDCA) เป็นเครื่องมือบริหารระบบคุณภาพ

P คือ (Plan) เป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด การวางระบบที่ดีจะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นกระบวนการมาตรฐานแต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน และการบันทึกการทำงานทุกขั้นตอนเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบ ประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ เพราะข้อมูลที่ได้จะเป็นสารสนเทศที่จะสะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของระบบย่อนั้นหลาย ๆ ระบบย่อยก็จะเห็นคุณภาพรวมของโรงเรียนทั้งหมด

D คือ (Do) การดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เป็นการปฏิบัติร่วมกันของทุกคน โดยฐานโรงเรียนตามกระบวนการ วิธีการและบันทึก บุคคลที่รับผิดชอบในองค์กรต้องดำเนินการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

C คือ (Check) การตรวจสอบ/ ประเมินผลทบทวนระบบ เป็นการประเมินตนเองร่วมกัน ประเมิน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินเพื่อเป็นการทบทวนการปฏิบัติงาน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญและจำเป็นมากที่จะพัฒนาคุณภาพ

A คือ (Action) การแก้ไขพัฒนาระบบ เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนาระบบ ซึ่งอาจแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ (ขงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์, 2547, หน้า 6)

4. ทฤษฎีการบริหารองค์กรตามแนวปฏิบัติการทางสังคม (Social Action Theory)

ทฤษฎีตามแนวปฏิบัติการทางสังคม มีความเชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนมองโลกตามอัตวิสัย “ความจริงที่ปรากฏ” ได้รับการแปลความหมายตามทัศนคติ (อคติ) ของแต่ละบุคคล โลกแห่งความเป็นจริง มิได้ดำรงอยู่ในสถานะ “วัตถุวิสัย” ฉะนั้นการพิจารณาเป้าหมายขององค์กรว่าเป็นที่เข้าใจตรงกันของทุก ๆ คนนั้นเป็นไปได้ “เป้าหมาย” จะปรากฏเป็นจริงตามกระบวนการปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มาทำงานร่วมกัน

แนวคิดนี้ ถือว่าการลงมือปฏิบัติการเท่านั้นจึงจะให้ความหมายที่แท้จริง และการแปลความหมายของแต่ละบุคคลจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลจึงเป็นประเด็นที่สำคัญ

ทฤษฎี Social Action Theory จึงกลับมาให้ความสำคัญต่อบทบาทของปัจเจกบุคคลในองค์กร และเน้นไปที่ “กระบวนการ” มากกว่าโครงสร้าง หรือกฎเกณฑ์ กฎระเบียบตายตัว แต่กระบวนการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก และการแปลความหมายหรือความเข้าใจของสมาชิกจะเป็นประเด็นที่สำคัญ (วิชัย ดันศิริ, 2549, หน้า 305 - 306)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประชาธิปไตย

หลักการของระบอบประชาธิปไตย

วิทยากร เชียงกูล (2550 อ้างถึงใน วิไลวรรณ ลายถมยา, ออนไลน์, 2554) ได้ให้ความหมายของระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองตนเองของประชาชน ตรงกันข้ามกับระบอบอำนาจนิยม (เช่น ราชาธิปไตยบอบ, ระบอบเผด็จการทหาร, ระบอบอำมาตยาธิปไตย) ซึ่งเป็นระบอบปกครองโดยคนเดียว หรือโดยคนกลุ่มน้อย ผู้มีอำนาจมากกว่าประชาชนทั่วไป (เรียกว่า พวกอภิสิทธิชน) ในโลกยุคเศรษฐกิจตลาดเสรีสมัยใหม่ คนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นพลเมืองผู้เสียภาษี (ทั้งทางตรงและทางอ้อม และเป็นเจ้าของสาธารณสมบัติร่วมกัน) เชื่อว่าระบอบประชาธิปไตย เป็นระบอบที่จะสร้างควมมีประสิทธิภาพ (ในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศ) และความเป็นธรรมได้มากกว่าระบอบอำนาจนิยม ซึ่งอาจจะมีปกครองที่เป็นคนดีหรือคนเก่งอยู่บ้าง แต่ก็ไม่มีหลักประกันว่า เขาหรือลูกหลาน หรือพรรคพวกเขาที่ได้ตำแหน่งจากการสืบเชื้อสาย หรือการแต่งตั้ง จะปกครองประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมสำหรับคนส่วนใหญ่เสมอไป เพราะระบบสืบเชื้อสายและแต่งตั้งเป็นระบบที่ไม่แน่นอน และไม่มีประสิทธิภาพ และเพราะว่าการให้คนสืบทอดอำนาจโดยไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุลนำไปสู่การฉ้อฉล เพื่อประโยชน์ส่วนตน ระบอบประชาธิปไตยดีกว่าระบอบอำนาจนิยมในแง่ที่ว่า มีระบบคัดเลือกผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพกว่า และมีระบบการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ปกครองมีอำนาจมากเกินไปได้ดีกว่า แต่ทั้งนี้ต้องเป็นระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ไม่ใช่สักแต่มีการเลือกตั้งแต่ยังมีการซื้อเสียงขายเสียง การ โกง การใช้อำนาจและระบบอุปถัมภ์

รูปแบบประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตย หรือการปกครองตนเองของประชาชน อาจแบ่งเป็น

1. ประชาธิปไตยโดยตรง ประชาชนมาประชุมกัน อภิปรายและลงคะแนนกันในเรื่องสำคัญ เช่น การประชุมเรื่องงบประมาณ กฎหมายในระดับท้องถิ่น หรือการลงประชามติในระดับประเทศ เช่น การจะรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
2. ประชาธิปไตยโดยระบบผู้แทน เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่มีประชาชนมาก มีความซับซ้อน ต้องแบ่งงานกันทำ จึงมักใช้วิธีเลือกผู้แทนขึ้นไปเป็นฝ่ายบริหารและฝ่ายออกกฎหมาย
3. ประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วมการผสมผสานทั้ง 2 แบบ รวมทั้งการให้ประชาชนมีการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น มีองค์กรอิสระที่รักษาผลประโยชน์ฝ่ายประชาชน มีสื่อมวลชนและองค์กรประชาชนที่เข้มแข็ง ภาคประชาชนหรือสังคมพลเมืองมีบทบาทในการตัดสินใจในเรื่องการบริหารประเทศค่อนข้างมาก ไม่ได้ปล่อยให้ผู้แทนทำทุกอย่างโดยประชาชนให้ใช้สิทธิแค่เลือกตั้งในแต่ละครั้งเท่านั้น

หลักการระบอบประชาธิปไตย อยู่บนรากฐานหลักที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนแสดงออกซึ่งความเป็นเจ้าของโดยใช้อำนาจที่มีตามกระบวนการเลือกตั้งอย่างอิสระและทั่วถึงในการให้ได้มาซึ่งตัวผู้ปกครองและผู้แทนของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทนที่ประชาชนเห็นว่า มิได้บริหารประเทศในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม เช่น มีพฤติกรรม ร่ำรวยผิดปกติ
2. หลักเสรีภาพ ประชาชนทุกคนมีความสามารถในการกระทำ หรืองดเว้นการกระทำอย่างหนึ่งตามที่บุคคลต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำของเขานั้นไม่ไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของประเทศไทย
3. หลักความเสมอภาค การเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคน สามารถเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่าง ๆ ของสังคมที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียม โดยไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะทางสังคม ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือด้วยสาเหตุอื่น
4. หลักการปกครองโดยถูกกฎหมายหรือหลักนิติธรรม การให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การแสดงออกการดำรงชีพ ฯลฯ อย่างเสมอหน้ากัน โดยผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใด ๆ ละเมิดเพิกถอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ และไม่สามารถใช้อำนาจอยู่เหนือกฎหมาย หรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่น ๆ ได้
5. หลักการเสียงข้างมาก (Majority Rule) ควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority Rights) การตัดสินใจใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนฝ่ายใดก็ตาม ย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ โดยถือว่าเสียงข้างมากเป็นตัวแทนที่จะสะท้อนความต้องการ หรือข้อเรียกร้องของประชาชนหมู่มาก หลักการนี้ต้องควบคู่ไปกับการเคารพและคุ้มครองสิทธิเสียงข้างน้อยด้วย ทั้งก็เพื่อเป็นหลักประกันว่าฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการพวกมากลากไปตามผลประโยชน์ความคิดเห็น หรือกระแสความนิยมของพวกตนอย่างสุดโต่ง แต่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อย รวมทั้งชนกลุ่มน้อย ผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยไม่มีการเอาเปรียบกัน และสร้างความขัดแย้งในสังคมมากเกินไป ค่านิยม ทศนคติที่ส่งเสริมประชาธิปไตย ระบอบประชาธิปไตย นอกจากจะเป็นระบอบการเมืองแล้ว ยังเป็นระบอบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมด้วย ดังนั้น จึงไม่ใช่อยู่ที่รัฐธรรมนูญ กฎหมาย การเลือกตั้ง และการต่อรองทางการเมืองเท่านั้น หากอยู่ที่สมาชิกในสังคมจะต้องช่วยกันหล่อหลอม สร้างค่านิยม วิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตยมาตั้งแต่ในครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน เพื่อจะนำไปสู่หรือการปกป้องระบอบประชาธิปไตย ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

ค่านิยมประชาธิปไตยที่ประชาชน ระบบการศึกษา สื่อมวลชน ฯลฯ ควรช่วยกันสร้าง คือ

1. เป็นคนที่มีเหตุผล ยอมรับเรื่องสิทธิหน้าที่ ความเป็นจริงในทางสังคม เคารพในตัวเอง เคารพในศีลธรรม และประโยชน์ร่วมกันของส่วนรวม
2. มีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ มีความเคารพซึ่งกันและกัน และมีความสามัคคี
3. เข้าใจความจำเป็นและประโยชน์ของการเข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นพลเมืองของประเทศ เพื่อประโยชน์ของสมาชิกทุกคนในระยะยาว
4. เคารพกฎหมายและดำเนินชีวิตในกรอบของกฎหมายที่มีเหตุผลและเป็นธรรม
5. มีจิตใจเปิดกว้างและพร้อมที่ปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้
6. เป็นคนที่มีความรับผิดชอบผูกพันกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป
7. มีจิตใจที่เป็นธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่มีอคติต่อผู้ที่มีความแตกต่างจากตน เช่น นับถือศาสนาอื่น หรือเชื้อชาติอื่น เป็นต้น (ธนาพันธุ์ ภูทอง, 2550)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บทบาทของประชาชนในการเสริมระบอบประชาธิปไตย ไม่ใช่แค่การใช้สิทธิเลือกตั้งแต่ละครั้ง และพยายามเลือกคนดีคนเก่งมาบริหารประเทศเท่านั้น ประชาชนต้องชวนชาย สักขา พัฒนาตนเอง ใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองที่ดีเข้าไปแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ ในการตัดสินใจเรื่องการใช้ทรัพยากรของประเทศ การพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม ของชุมชน จังหวัด และประเทศอย่างแข็งขันและสม่ำเสมอตลอดทั้งปีและทุกปีด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วม เป็นพฤติกรรมที่ประชาชนผู้อยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคมได้พัฒนาปัญญา ความรู้ความสามารถ โดยแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นจะต้องเกิดจากแนวความคิดหลาย ๆ ด้าน เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนร่วมทางการเมืองให้ดีขึ้น จึงขอเสนอแนวความคิดด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมดังนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จรูญ สุภาพ (2524, หน้า 333 อ้างถึงใน สุทธรณ ศรีไสย์ และสุพจน์ บุญวิเศษ, 2547, หน้า 23) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะพึงมี ในการกำหนดนโยบายในการตัดสินใจและกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาลและในทางการเมือง หรือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล

ทิพาพร พิมพ์สุทธิ (2521, หน้า 204 - 205) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ว่าหมายถึง การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม (Activity) ของแต่ละคน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

นโยบายของรัฐบาล การมีส่วนร่วมจะมาจากแต่ละบุคคลโดยตรงต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล เรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยตรง” (Autonomous Participation) และการมีส่วนร่วมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายทางอ้อม (Mobilized Participation)

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526 อ้างถึงใน จันทนา สุทธิจารี, 2544, หน้า 440) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมเมือง ที่จะเลือกกระทำ ซึ่งมีจุดหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย หรือการดำเนินการของรัฐบาลในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ศักดิ์ นพสิทธิ์ (2542, หน้า 30) กล่าวถึง แบบแผนของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยทั่วไปแยกออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นอิสระ (Autonomous Political Participation) หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใด ๆ ด้วยความพึงพอใจส่วนตัว เป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือได้วิเคราะห์โดยใช้วิจารณญาณของตนเอง มองเห็นประโยชน์ของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างแท้จริง
2. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการปลุกกระดม (Mobilized Political Participation) หมายถึง ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นไปได้โดยไม่เกิดจากเจตจำนงของตนเอง แต่เกิดจากการปลุกกระดมของผู้อื่นให้เข้าไปร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ โดยการบังคับขู่เข็ญหรือใช้อิทธิพลทางวัตถุ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามที่ผู้ปลุกกระดมต้องการ

ฮันติงตัน และเนลสัน (Huntington & Nelson, 1976 อ้างถึงใน ศักดิ์ นพสิทธิ์, 2542, หน้า 29) ได้จำแนกรูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการเข้าร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งด้วย
2. การล๊อบบี้ หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลโดยการให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นเกณฑ์
3. กิจกรรมองค์กร เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใด ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อประเด็นที่เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะ หรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ของส่วนรวมก็ได้

4. การติดต่อ หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการเป็นการส่วนตัว โดยปกติมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือครอบครัว

5. การใช้กำลังรุนแรง คือ กิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจในนโยบายของรัฐบาลโดยการทำร้ายร่างกายหรือทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงผู้นำการเมือง เช่น การทำรัฐประหาร หรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เช่น การปฏิวัติก็ได้

ไวเนอร์ (Weiner, 1971 อ้างถึงใน ศักดา นพสิทธิ์, 2542, หน้า 28) ได้กำหนดองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยว่าจะต้องอยู่ในกรอบดังนี้

1. ต้องมีกิจกรรม เช่น มีการพูดคุยและดำเนินการใด ๆ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงทัศนคติหรือความรู้สึก
2. ต้องมีกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการอาสาสมัคร
3. ต้องมีข้อเลือกหรือทางเลือกมากกว่าหนึ่งทางเสมอ

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สุทธนู ศรีไสย์ และสุพจน์ บุญวิเศษ (2547, หน้า 24 - 25) กล่าวว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น จะมีความสำคัญและความจำเป็นมาตั้งแต่การคัดเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ การบริหารกิจการสาธารณะ และแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะต่าง ๆ โดยกิจกรรมที่ทำในแบบประชาธิปไตยจะทำโดยสมัครใจของแต่ละบุคคลในทางการเมือง รวมถึงการลงคะแนนเสียง การเป็นสมาชิกและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มทางการเมืองซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายรูปแบบ แต่ละแบบเป็นเรื่องของการสมัครใจปราศจากการบังคับดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผลพลอยได้คือ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีผลทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองและนำไปสู่การขยายตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้น

ระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การจัดลำดับความสูงต่ำของการเข้าร่วมทางการเมืองประเภทต่าง ๆ มักจะยึดในหลักเชิงตรรกะหรือนัยที่ว่า การเข้าร่วมทางการเมืองประเภทต่างก็ใช้ทรัพยากร เช่น เวลา เงินทอง ตลอดจนพลังงานและอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ดังนั้นกิจกรรมการเข้าแบบใดที่บุคคลได้ให้ความทุ่มเทมากที่สุดเสียหรือใช้จ่ายทรัพยากรมาก ก็จะถือว่าเป็นการเข้าร่วมทางการเมืองที่อยู่ในระดับสูงกว่า กิจกรรมการเข้าร่วมประเภทอื่น ๆ ตามลำดับลงไป

มิลบาร์ท (Milbart, n.d. อ้างถึงใน นามโก้ อันมัน, 2546, หน้า 35) จัดระดับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจากระดับสูงสุดไปยังต่ำสุด ดังนี้

1. การได้รับการเลือกเข้าดำรงตำแหน่งของรัฐบาลและพรรคการเมือง
2. การลงสมัครเป็นผู้เข้ารับการเลือกตั้งเพื่อที่จะเข้าไปดำรงตำแหน่งของรัฐบาล
3. การวิ่งเต้นเพื่อหาเงินสนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
4. การเข้าประชุมกับบุคคลชั้นหัวหน้าของพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการบริหารพรรค

และการประชุมในการวางแผนต่าง ๆ ของพรรค

5. การเป็นสมาชิกที่กระตือรือร้นของพรรคการเมือง
6. การเสียสละเวลาเพื่อช่วยในการรณรงค์หาเสียง
7. การเข้าร่วมชุมนุมหรือการประชุมในทางการเมือง
8. การบริจาคเงินทองเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมืองหรือผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
9. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
10. การติดกระดุมหรือแผ่นป้ายของพรรคการเมือง หรือแสดงถึงผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

บนเสื้อผ้า หรือรถยนต์

11. การพยายามพูดจาที่เป็นการชักชวนให้บุคคลอื่น ๆ ให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ในทางใดทางหนึ่ง

12. การพูดคุยหรือสนทนากันในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง
13. การไปใช้สิทธิออกเสียงในการเลือกตั้ง
14. การรับทราบสิ่งกระตุ้นทางการเมือง เช่น การรับข่าวทางการเมืองจากสื่อมวลชน
15. พวกที่มีความเกลียดหรือเฉยเมยทางการเมือง

แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง สภาวะของประชาชนที่ถูกกระตุ้นหรือผลักดันให้เกิดพฤติกรรม เพื่อแสดงพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยและเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

ปัจจัยและเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

การที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกันจะต้องมีตัวกระตุ้นหรือที่เรียกว่า “ปัจจัย” ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการนำเสนอไว้ดังนี้

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์ (2525, หน้า 43 อ้างถึงใน วิลาศ พร้อมเพรียง, 2548, หน้า 12) ได้รวบรวมแนวความคิดของเฮย์ (Hay) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคลนั้นมีปัจจัยเกี่ยวข้อง คือ สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพ และที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูงจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ

ธวัช ลิทธิกิจโยธิน (2543, หน้า 21 อ้างถึงใน นิสารัตน์ นิลสว่าง, 2548, หน้า 15) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มี 3 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่หนึ่ง คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ
 2. ปัจจัยที่สอง คือ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม
 3. ปัจจัยที่สาม คือ ปัจจัยทางการสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารมวลชนและสื่อบุคคล
- แมคโลว์สกี (McLosky, n.d. อ้างถึงใน ทศวาร์ณ วิทยาคม, 2544, หน้า 12) อธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมในทางการเมืองของบุคคลไว้ โดยใช้ปัจจัยแวดล้อมในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน คือ

1. ปัจจัยแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment) ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ถิ่นที่อยู่ และการเคลื่อนไหวของสังคม
2. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychological Variable) ได้แก่ ความคาดหวังในผลประโยชน์ หรือผลตอบแทนที่ได้รับ หรือการได้รับการตอบสนองความต้องการของตนเอง เช่น ความต้องการอำนาจ ความสำเร็จ ศักดิ์ศรี และการยอมรับของสังคม เป็นต้น
3. ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factor) ได้แก่ ระบบการเมือง พรรคการเมือง กฎหมาย และการเลือกตั้ง เป็นต้น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งรวมถึงการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นปรากฏการณ์ที่สลับซับซ้อนขึ้นอยู่กับตัวแปรต่าง ๆ มากมาย ผลการศึกษาที่นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของบุคคลนั้น พอที่จะสรุปเป็นแนวความคิดและผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งไว้ 3 ประการ (สุทนต์ ศรีไสย์ และสุพจน์ บุญวิเศษ, 2547, หน้า 23) คือ

1. สภาพบุคคล (Resource) ได้แก่ สถานภาพของบุคคล อาทิเช่น อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ เป็นต้น ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของบุคคล
2. ปัจจัยแวดล้อมทางการเมืองและสังคม เช่น สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ การแข่งขันในบางสมัยที่เกิดขึ้นเฉพาะช่วงสมัยที่มีการเลือกตั้ง
3. ทศนคติ (Attitude) คือ สิ่งที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมในรูปแบบหลากหลาย เช่น การเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ดีหรือไม่ดี เป็นต้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการกระทำโดยสมัครใจของประชาชนที่พึงมีส่วนร่วมในการเมืองในทุกระดับ เพื่อที่จะเลือกผู้แทนของตนเข้ามาบริหารจัดการและกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อใช้สิทธิอำนาจในระบบ

การเมืองในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และทำกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยมีปัจจัยด้านต่าง ๆ เป็นตัวกระตุ้นพฤติกรรมให้แสดงออก สำหรับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอาจเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หรือปัจจัยทางด้านการติดต่อสื่อสารก็ได้ ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ ตัวบุคคล ครอบครัว ผู้นำ คนภายในชุมชน คนภายนอกชุมชน การสื่อสาร ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง ประวัติศาสตร์ แม้กระทั่งอายุ เพศ รายได้ อาชีพ หรือ อาจจะเป็นปัจจัยแวดล้อมทางด้านสังคม ซึ่งได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ฯลฯ ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความคาดหวังในผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่ได้รับ การตอบสนองความต้องการของตนเอง ฯลฯ และปัจจัยด้านการเมือง อันได้แก่ ระบบการเมือง พรรคการเมือง กฎหมายเลือกตั้ง เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับ ภาวะแวดล้อมหรือสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาที่เกิดขึ้นกับชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง

สัมฤทธิ์ ราชสัมณะ (2550, หน้า 36 - 71 อ้างถึงใน วิชัย ปิ่นกระจัน, 2550) แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ขั้นตอนของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะเริ่มจากการได้รับข่าวสารว่าจะต้องมีการเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารของการสมัครรับเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งจะเริ่มได้จากการรับข่าวสารว่าจะต้องมีการเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารของการรับสมัครเลือกตั้ง การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับตัวผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งในการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น ประชาชนในชนบทได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยผ่านสื่อ หรือช่องทางใดบ้าง และข่าวสารต่าง ๆ ในการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ประชาชนเลือกรับข่าวสารในลักษณะใดจนกระทั่งนำข่าวสารนั้นไปเป็นหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งให้เหลือเท่ากับจำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ต้องการจะลงคะแนนเสียงให้จากสื่อหรือช่องทางหลาย ๆ ทางนั้น ประชาชนเลือกที่จะเชื่อข่าวสารจากแห่งใดมากที่สุด และลักษณะของข่าวสารที่นำไปสู่ผู้ลงคะแนนเสียงนั้นก็จะเป็นลักษณะข่าวสารที่หลากหลาย หลายแง่ หลายมุม เพื่อที่จะูงใจให้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ประชาชนเลือกที่จะรับข่าวสารลักษณะใดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อที่จะลงคะแนนเสียงให้

2. การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่าต้องมีการตัดสินใจ และได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่ หรือผู้ลงคะแนนเสียงที่ผูกพันกับพรรคการเมือง หรือผูกพันผู้สมัครรับเลือกตั้งก็จะสร้างหลักเกณฑ์ในการที่จะคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อที่คัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนเองถูกใจมากที่สุด ให้เลือกเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้หรือเท่าที่ตนเองต้องการจะลงคะแนนเสียงให้ หรือให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคล ในขั้นตอนนี้จะเริ่มมีการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เพื่อให้ผู้ลงคะแนนเสียงเห็นชอบกับตัวผู้สมัคร ข่าวสารต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของนักการเมือง ก็จะเริ่มเข้าสู่ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประชาชนผู้ลงคะแนนเสียงก็จะเริ่มประเมินข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมานั้น สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ หรืออุดมการณ์ของผู้ลงคะแนนเสียงหรือไม่ ผู้ลงคะแนนบางคนอาจจะให้ความสำคัญกับนโยบายของพรรคการเมือง บางคนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้รับเลือกตั้ง

3. ประเมินและการจัดลำดับผู้รับเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียง และตามผู้ลงคะแนนเสียงใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัคร จากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่ากับผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ว่าตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนควรจะได้รับ การประเมินเท่าไร ตามการประเมินของผู้ลงคะแนนเสียงของแต่ละคน

4. การตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 4 ในขั้นตอนนี้ตามปกติแล้วผู้ลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในขั้นตอนนี้อาจเป็นเหตุการณ์บางอย่างเข้าสอดแทรก คือผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ตามอิทธิพลของสิ่งของ เงินทองที่ได้รับจากหัวหน้าผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเงินและสิ่งของนี้อาจจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่งด้วย กล่าวคือ ถึงแม้ว่าจะมีขั้นตอนในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งมาโดยตลอดจนกระทั่งได้ตัวผู้สมัครที่ได้รับการประเมินสูงสุด แต่เมื่อรับเงินหรือสิ่งของไปแล้ว อาจจะทำการเปลี่ยนการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่ตนรับสิ่งของ หรือเงินทองมาก็ได้

กล่าวโดยสรุป ในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่าการเลือกตั้งเป็นกลไก และกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญในการที่จะกำหนดว่า ใครคือผู้ที่เหมาะสมที่จะปกครองโดยชอบธรรม ดังนั้น เพื่อให้สังคมการเมืองไทยเป็นสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มี

ประสิทธิภาพและเสถียรภาพ เป็นระบอบปกครองแบบประชาธิปไตยโดยประชาชนและเพื่อประชาชนโดยแท้ คนไทยทุกคนจึงร่วมกันสร้างสรรค์เสริมสร้าง และปรับแต่งให้วัฒนธรรมทางการเมืองของไทยมีลักษณะสอดคล้องรองรับและสนับสนุนต่อระบอบขบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การเสริมสร้างให้วัฒนธรรมทางการเมืองไทยเป็นประชาธิปไตย จึงเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้สังคมการเมืองไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน ในที่สุดระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขที่มีประสิทธิภาพและมีเสถียรภาพก็จะสัมฤทธิ์ผล การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นเครื่องชี้วัด (Indicators) การเลือกตั้งยังเป็นการให้เสรีภาพทางการเมืองกับประชาชน กล่าวคือ การให้ประชาชนเข้ามา มีเหตุผลในทางการเมืองโดยผ่านตัวแทนนั่นเอง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำทางสังคม (Social Action Theory)

ได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์แต่ละคนในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้กับสังคมทั่วไปได้โดยสรุปได้ว่าการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ (พรศรี ใจชื่อ, 2523, หน้า 8 อ้างถึงใน วิชัย ปิ่นกระจัน, 2550)

- 1.1 บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
- 1.2 ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)
- 1.3 วัฒนธรรมในสังคมที่เป็นสมาชิกอยู่

ในสามประเด็นนี้จะเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน ซึ่งก่อให้เกิดเป็นการของบุคคลขึ้นมา ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำสังคมเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ รีเดอร์ (Reeder) ได้รวบรวมกลุ่มของปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำของมนุษย์ทั่วไปขึ้นเป็นทฤษฎี ซึ่งอธิบายได้ว่า การกระทำทางสังคม (Social Action) นั้นประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยหลายประการ มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งและเขาได้แยกการกระทำทางสังคมของบุคคล (พรศรี ใจชื่อ, 2523 อ้างถึงใน วิชัย ปิ่นกระจัน, 2550)

1. ความคิดเห็น (Opinions)
2. อารมณ์หรือความรู้สึก (Sentiments)
3. การคาดคะเนพฤติกรรม (Hypothetical Action)
4. พฤติกรรมที่แสดงออก (Orpaliam Behavior) นอกจากนี้

Reeder ได้อธิบายถึงมีส่วนร่วมในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ

1. เป้าประสงค์ (Goals)
2. ความสืบทอดที่สืบทอดต่อกันมา (Belief Orientation)
3. ค่านิยมมาตรฐาน (Value Standard)
4. นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Custom)
5. ความคาดหวัง (Expectation)
6. ข้อผูกพัน (Commitments)
7. แรงเสริม (Force)
8. โอกาส (Opportunity)
9. ความสามารถ (Ability)
10. การสนับสนุน (Support)

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ได้อธิบายถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลอันจะมีผลต่อการกระทำ และความคิดของบุคคล พบว่าสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอันมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของบุคคลขึ้น

- 2.1 อยู่กับความเข้าใจต่อบุคคลอื่น (Perceiving the Other Person)
- 2.2 ความเข้าใจต่อบุคคลอื่น (The Other on Perceiver)
- 2.3 การวิเคราะห์พฤติกรรมหรือการกระทำในขณะมีสัมพันธ์ภาพ (The Naive Analysis of Action)
- 2.4 การมีผลตอบแทนในขณะมีสัมพันธ์ภาพ (Desire and Pleasure) คือ มีความปรารถนาและความพึงพอใจ
- 2.5 สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสัมพันธ์ภาพ (Environment at Effect)
- 2.6 อารมณ์ ความรู้สึก เจตสิก (Sentimental)
- 2.7 การขอร้องหรือการบังคับที่มีผลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Request and Command)

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าในบอบประชาธิปไตยนั้น อำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครองของรัฐเป็นของประชาชน หรือที่มาจากประชาชน องค์การทางการเมืองของรัฐจึงประกอบไปด้วยบุคคลจำนวนหนึ่ง ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาและถือว่าได้รับมอบหมายหรือไว้วางใจให้บริหารกิจการของรัฐที่เกี่ยวกับประโยชน์เหตุผล

สรุป การเลือกตั้งเป็นการกระทำทางสังคมของมนุษย์แต่ละคนในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้กับสังคมทั่วไปได้ โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือพฤติกรรมที่มีผลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และการกระทำของมนุษย์

ความหมายของการเลือกตั้ง

วิสุทธิ โพธิ์แท่น (2524, หน้า 63 อ้างถึงใน กมล ทองธรรมชาติ, 2540, หน้า 4) อธิบายว่าการเลือกตั้ง หมายถึง การที่บุคคลได้เลือกบุคคลหนึ่งหรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากหลาย ๆ คน หรือเลือกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่ง หรือบัญชีจำนวนหนึ่ง จากบัญชีรายชื่อหลาย ๆ บัญชีเพื่อให้ไปกระทำการอันใดอันหนึ่งแทนตน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า การเลือกตั้ง หมายถึง การเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนให้ทำหน้าที่หรือปฏิบัติกิจในกรณีต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเลือกตั้งวุฒิสภาหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (วิชัย ปิ่นกระจัน, 2550)

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526, หน้า 10 อ้างถึงใน วิชัย ปิ่นกระจัน, 2550) กล่าวถึง การเลือกตั้ง ในทัศนะของบุคคลทั่วไปว่า หมายถึง การที่ประชาชนได้ออกเสียงลงคะแนนเพื่อเลือกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลให้เข้าไปทำหน้าที่แทนตน อาจจะให้เป็นผู้บริหารประเทศ หรือเป็นผู้ควบคุมผู้บริหารประเทศก็ได้ ดังนั้น การเลือกตั้งตามความหมายนี้ จึงอาจตีความและจำแนกได้หลายประเภทตามลักษณะของการดำรงตำแหน่งที่กำหนดให้มีการเลือกตั้ง

เทวินทร์ ขอบเหนี่ยวกลาง (2538, หน้า 3 อ้างถึงใน กมล ทองธรรมชาติ, 2540 หน้า 5) ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่า หมายถึง การที่ประชาชนได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลาย ๆ คน หรือจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งหรือหลายบัญชี เพื่อให้เข้าไปมีส่วนร่วมในเสียงคณะบริหารราชการแผ่นดิน โดยเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจการปกครองของประเทศ ที่จะตัดสินใจมอบความไว้วางใจให้ผู้ใดไปทำหน้าที่หรืออำนาจแทนตน

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า นอกจากการเลือกตั้งจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยแล้ว การเลือกตั้งยังมีคุณสมบัติที่แฝงเร้นต่อระบบการเมืองอยู่หลายประการ อาทิเช่น การเลือกตั้งทำให้อำนาจของรัฐบาลมีความชอบธรรมขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเลือกตั้งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน นอกจากนั้นยังช่วยลดความตึงเครียดของความขัดแย้งทางการเมืองและทางสังคมได้อีกด้วย กล่าวคือ กลุ่มการเมืองและสังคมทั้งหลายต่างก็เป็นกลุ่มที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน แต่กลุ่มเหล่านั้นก็สามารถเรียกร้องสิ่งที่ตนต้องการได้โดยการผ่านกระบวนการการเลือกตั้งโดยไม่ต้องใช้กำลังเข้าแย่งชิงผลประโยชน์กัน

ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่ง

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลซึ่ง อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี โดยมีระยะห่างจากอำเภอประมาณ 2 กิโลเมตร

1.2 เนื้อที่ มีเนื้อที่ทั้งหมด 31,371.87 ไร่ หรือ 50.19 ตารางกิโลเมตร

1.3 ภูมิประเทศ เป็นที่ราบลุ่ม มีภูเขาสูงและป่าไม้บางส่วนพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด ฯลฯ

1.4 ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลตรอกนอง และตำบลวังสรรพรส

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลวันยาว และเทศบาลเมืองขลุง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลบ่อ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลเกวียนหัก และเทศบาลเมืองขลุง

1.5 จำนวนหมู่บ้าน มีทั้งหมด 11 หมู่บ้าน และ 1,715 ครัวเรือน

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมทั้งหมดหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน ได้แก่

ชื่อหมู่บ้าน	รวมประชากร	แยกเป็นชาย	แยกเป็นหญิง	ครัวเรือน
หมู่ที่ 1 บ้านซึ่งบน	431	223	208	145
หมู่ที่ 2 บ้านนาซอก	447	217	230	160
หมู่ที่ 3 บ้านซึ่งบน	560	292	268	213
หมู่ที่ 4 บ้านซึ่งบน	543	270	279	239
หมู่ที่ 5 บ้านกงยี่ไร่	257	123	134	89
หมู่ที่ 6 บ้านกงยี่ไร่	295	143	152	110
หมู่ที่ 7 บ้านอิม้ง	446	234	212	150
หมู่ที่ 8 บ้านอิม้ง	441	220	221	144
หมู่ที่ 9 บ้านอิม้ง	528	238	290	155
หมู่ที่ 10 บ้านช้างข้าม	565	266	299	192
หมู่ที่ 11 บ้านหนองห้าง	377	184	193	118

1.6 ประชากร รวมทั้งสิ้น 4,896 คน แยกเป็นชาย 2,411 คน และหญิง 2,485 คน

1.7 ประชากรต่างด้าว จำนวน 66 คน แยกเป็นชาย 39 คน และหญิง 27 คน ดังนี้

1.7.1 พม่า 3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน

1.7.2 ลาว 38 คน เป็นชาย 27 คน หญิง 11 คน

1.7.3 กัมพูชา 25 คน เป็นชาย 11 คน หญิง 14 คน

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 อาชีพ

2.1.1 อาชีพทางเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวนผลไม้ ทำสวนยางพารา

2.1.2 รับราชการ

2.1.3 รับจ้างทั่วไป

2.2 หน่วยธุรกิจและองค์การบริหารส่วนตำบล

2.2.1 ปิมน้ำมันและก๊าซ 4 แห่ง

2.2.2 โรงงานอุตสาหกรรม 9 แห่ง

3. สภาพทางสังคม

3.1 การศึกษา

3.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง

3.1.2 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ ห้องสมุดประชาชน 11 แห่ง

3.1.3 ศูนย์การเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน 1 แห่ง

3.2 สถาบันและองค์กรทางศาสนา

3.2.1 วัด/ สำนักสงฆ์ 6 แห่ง

3.3 สาธารณสุข

3.3.1 สถานีอนามัยประจำตำบล/ หมู่บ้าน 1 แห่ง

3.3.2 อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100

3.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.4.1 ที่ทำการตำรวจชุมชนตำบล 1 แห่ง

3.4.2 มีการจัดเวรยามออกตรวจในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล

4. การบริการพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

มีถนนดิน ถนนลูกรัง ถนนคอนกรีตและถนนลาดยาง ระยะทางประมาณ 150 กิโลเมตร

โดยแยกเป็น

4.1.1 ถนนดินและถนนลูกรัง มี 90 สาย

4.1.2 ถนนลาดยาง มี 30 สาย

4.1.3 ถนนคอนกรีต มี 34 สาย

4.1.4 สะพาน มี 14 แห่ง

4.2 การโทรคมนาคม

- 4.2.1 จำนวนดาวเทียมของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน 1 แห่ง
- 4.2.2 โทรศัพท์สาธารณะมีใช้ครบทุกหมู่บ้าน 21 แห่ง
- 4.2.3 โทรศัพท์ที่ใช้ในบ้านมีใช้มีครบทุกหมู่บ้านแต่ยังไม่ครบทุกครัวเรือน

4.3 การไฟฟ้า

- 4.3.1 ไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้านมีครบทุกหมู่บ้านแต่ยังไม่ครบทุกครัวเรือน
- 4.3.2 ไฟฟ้าสาธารณะมีหมู่บ้านละ 12 ดวง และบางหมู่บ้านชาวบ้านช่วยกันติดตั้ง

บางส่วน

4.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

- 4.4.1 คลอง 12 แห่ง

4.5 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- 4.5.1 ฝาย 42 แห่ง
- 4.5.2 บ่อโยก 25 แห่ง
- 4.5.3 สระน้ำสาธารณะ 9 แห่ง
- 4.5.4 อ่างเก็บน้ำ 1 แห่ง
- 4.5.5 บ่อน้ำตื้น มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ

(ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลซึ้ง อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี, 2554)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธีระพงษ์ คำรอด (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนักการเมืองที่พึงประสงค์ ในทัศนะของประชาชน อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ได้ทำการศึกษา 6 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมประชาชนให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของนักการเมืองที่พึงประสงค์ ในด้านคุณธรรมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ ความสามารถ สังคม และด้านเศรษฐกิจ โดยด้านคุณธรรมประชาชนต้องการให้นักการเมือง มีความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรมและเป็นคนที่มีความมีน้ำใจ ด้านบุคลิกภาพประชาชนต้องการให้นักการเมือง มีความกระตือรือร้นในหน้าที่การงาน มีสุขภาพแข็งแรงและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ ต้องการให้นักการเมืองมีกิริยาจาสุภาพ อุ่มเอี่ยมแจ่มใส เป็นคนมีน้ำใจ และเคารพให้เกียรติกับบุคคลทุกระดับ ด้านความรู้ความสามารถประชาชนต้องการให้นักการเมือง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา และเป็นคนทันต่อเหตุการณ์

ด้านสังคมประชาชนต้องการให้นักการเมืองสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาอาชีพในชุมชน เป็นที่เชื่อถือและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในสังคม และมีการพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ และด้านสุดท้ายคือ ด้านเศรษฐกิจ ประชาชนต้องการให้นักการเมืองมีเงินช่วยเหลือสนับสนุนหรือองค์การสาธารณะท้องถิ่น บริจาคเงินเพื่อการศึกษาและศาสนาและมีฐานะร่ำรวย

เกษรา ดวงมณี (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่น

ในความคาดหวังของคณะกรรมการชุมชน ในเขตเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางมากที่สุด สำหรับระดับความคาดหวังคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่น รวม 6 ด้าน ในภาพรวมพบว่า จำเป็นมากทั้ง 6 ด้าน โดยด้านสมรรถนะ จำเป็นมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 รองลงมา ด้านความรับผิดชอบ มีความจำเป็นมากเป็นลำดับที่ 2 ด้านสถานการณ์ มีความจำเป็นมากเป็นลำดับที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วม มีความจำเป็นมากเป็นลำดับที่ 4 ด้านความสำเร็จ มีความจำเป็นมากเป็นลำดับที่ 5 พบว่า ข้อมูลทั่วไป ปัจจัยระดับการศึกษา อาชีพ และความรู้เข้าใจปกครองท้องถิ่นของคณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ส่วนข้อมูลทั่วไป โดยเปรียบเทียบปัจจัย เพศ อายุ และระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลแหลมฉบัง คณะกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ภัทรวดี แก้วประดับ (2546) ศึกษาถึงการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านค่าย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนให้ความสำคัญในด้านคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้สมัคร นโยบายของผู้สมัคร กลยุทธ์ในการหาเสียงของผู้สมัคร หัวคะแนนและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในระดับปานกลาง การตัดสินใจเลือกผู้สมัครจะเลือกจากผู้สมัครกลุ่มเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมามีการซื้อเสียง น้ำหนักขององค์ประกอบที่ใช้ในการตัดสินใจพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้น้ำหนักกับคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครมากที่สุด รองลงมาได้แก่ นโยบายของผู้สมัคร กลยุทธ์ในการหาเสียง หัวคะแนนและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

สำราญ วัฒนนทร์ (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามความคิดเห็นของประชาชน ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ ในภาพรวมอยู่ในระดับกลาง ด้านความเป็นผู้นำ ด้านบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อเสนอแนะการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามลักษณะอื่น ๆ ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต และไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายมาก่อน ลำดับที่ 1 มีการประกอบอาชีพที่มั่นคง และเป็นหลักแหล่ง ลำดับที่ 2 ควรเป็นผู้ที่มีลักษณะช่วยเหลือสังคม

ลำดับที่ 3 ผลการศึกษา เรื่องข้อมูลทั่วไป พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน เรื่อง อาชีพ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ธนกรณ์ ว่องไว (2548, หน้า 49 - 50) ทำการศึกษาเรื่อง การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด: ศึกษากรณีเขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนไม่ค่อยให้ความสำคัญในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่ควร เห็นได้จากความถี่ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สำหรับเหตุผลในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเหตุผลไปในแนวทางเดียวกัน เกี่ยวกับคุณสมบัติที่มีความสำคัญมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ การมีความซื่อสัตย์สุจริต อันดับ 2 คือ การนำความเจริญมาสู่ท้องถิ่น อันดับ 3 คือ การออกพบปะประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และอันดับสุดท้ายคือ การรู้จักกันเป็นการส่วนตัว แสดงให้เห็นว่า การพิจารณาเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่นไม่ได้คำนึงถึงความสัมพันธ์ในลักษณะส่วนตัว แต่จะมองในภาพรวมมากกว่า ซึ่งนับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีสำหรับการพัฒนาทางด้านการเมือง

วาริญา ม่วงเกลี้ยง (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียง เลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจันทนิมิต อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจันทนิมิต ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก อันดับแรกคือ ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร รองลงมาคือ ด้านความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ด้านนโยบายการบริหารงานกับด้านหัวคะแนนในสัดส่วนที่เท่ากัน และอันดับสุดท้ายคือ ด้านผลประโยชน์/ สิ่งตอบแทน 2) ประชาชนที่มีเพศ อายุ ศาสนา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนต่าง ๆ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจันทนิมิตไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา และการได้รับข้อมูลข่าวสารต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลจันทนิมิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยคือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของเทศบาลตำบลจันทนิมิต ควรจะมีนโยบายในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะในส่วนของการเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น

วิชัย ปิ่นกระจัน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง เหตุผลของประชาชนในการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดจันทบุรีของเขตพื้นที่เทศบาลจันทบุรี: ศึกษากรณีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ในวันที่ 19 เมษายน 2549 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมเหตุผลของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับมาก พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดจันทบุรีด้านในความสัมพันธ์ในหน้าที่พลเมือง และด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร ส.ว. ประชาชนมีเหตุผลอยู่ในระดับมากเป็นอันดับที่ 1 ด้านนโยบายการบริหารประชาชนมีเหตุผลอยู่ในระดับมากเป็นอันดับที่ 2 ด้านเหตุผลของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประชาชนมีเหตุผลอยู่ในระดับน้อยเป็นอันดับที่ 3

ธนาพันธุ์ ภูทอง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาตำบลวังใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว อันดับแรกคือ ต้องการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเพศชาย รองลงมาคือ อายุของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ควรต่ำกว่า 30 ปี และอันดับสุดท้ายคือ ต้องการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเพศหญิง ด้านความรู้ความสามารถ อันดับแรกคือ มีความรู้ความเข้าใจด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมาคือ มีวิสัยทัศน์และแปรนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นผลงานที่ชัดเจน และอันดับสุดท้ายคือ มีพื้นฐานการศึกษาด้านการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ อันดับแรกคือ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและกล้าตัดสินใจ รองลงมาคือ เป็นผู้ที่อุทิศตนและเสียสละเพื่อส่วนรวม และอันดับสุดท้ายคือ มีสุขภาพ ความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจ ด้านการบริหาร อันดับแรกคือ มีทักษะในการเจรจาต่อรองและแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในท้องถิ่น รองลงมาคือ มีความสามารถในการระดมทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่น และอันดับสุดท้ายคือ มีความสามารถในการสรรหาและสอบคัดเลือกบุคลากร ด้านคุณธรรม และจริยธรรม อันดับแรกคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ รองลงมาคือ มีความยุติธรรมในการบริหารงาน และอันดับสุดท้ายคือ มีอุดมการณ์ มีหลักการในการดำเนินชีวิตทั้งส่วนตัว และการบริหารองค์การ ด้านมนุษยสัมพันธ์ อันดับแรกคือ มีทักษะในการสื่อสารกับประชาชนในท้องถิ่น รองลงมาคือ ยอมรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อื่น และอันดับสุดท้ายคือ รู้จักยกย่องผู้กระทำความดี

ดวงใจ สถาวร (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงประสงค์ เขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ได้ทำการศึกษา 2 ด้าน คือ 1) ด้านข้อมูลทั่วไป ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นหญิง ส่วนใหญ่มีอายุ 31 - 40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพค้าขาย มีรายได้ 10,001 - 15,000 บาท และมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านบึงมากกว่า 10 ปี 2) ด้านความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อคุณลักษณะของ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงประสงค์ เขตอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความเป็นผู้นำ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ความคิดเห็นของประชาชนเห็นด้วย ลำดับมากที่สุด เรื่อง เป็นบุคคลที่มีความสนใจในการแก้ไขปัญหาด้านสังคมของท้องถิ่น รองลงมาคือ เป็นบุคคลที่มีการทำงานที่รอบคอบ และลำดับสุดท้าย เป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ และเคยทำงานด้านการเมืองระดับท้องถิ่นมาก่อน และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ความคิดเห็นของประชาชนเห็นด้วย ลำดับมากที่สุด เรื่อง เป็นบุคคลที่ท้องถิ่นให้การยอมรับ รองลงมา คือ เป็นบุคคลที่มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และลำดับสุดท้ายคือ เป็นบุคคลที่มีความสุขุม เยือกเย็น

สิทธิพันธ์ ทองใบ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณสมบัติสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณสมบัติสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากเป็นอันดับแรกคือ ด้านคุณสมบัติของผู้บริหารท้องถิ่น รองลงมาคือ ด้านคุณสมบัติของกลุ่มนัการเมืองท้องถิ่น ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณสมบัติสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางละมุง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณสมบัติสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางละมุง จังหวัดชลบุรีแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

บุบผา จานทอง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณี: ตำบลหน้าพระธาตุ อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง 359 ตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารงาน 2) ด้านภาวะผู้นำ และ 3) ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในปัจจุบันกับในอนาคตของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า โดยภาพรวม ด้านการบริหาร อยู่ในระดับพอใช้ ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับพอใช้ และด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

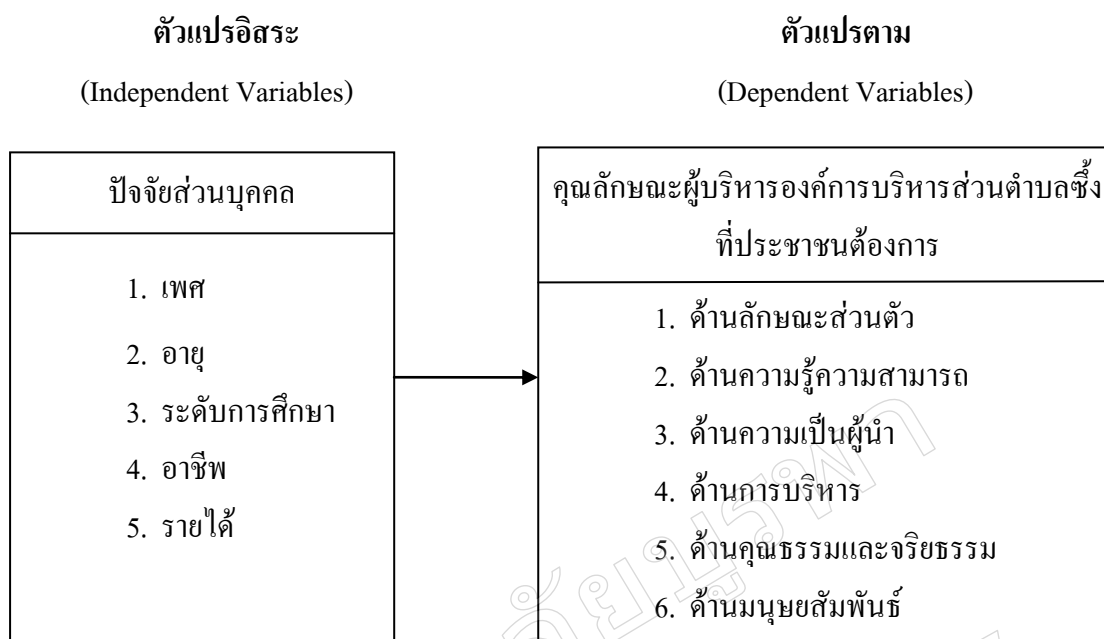
ขวัญใจ เมฆมหัสจรรย์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีในความคาดหวังของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออก ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของนายกองค์การบริหาร

ส่วนตำบลสตรี ทั้ง 7 ด้าน เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านความรู้ความสามารถมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านส่วนตัวและครอบครัว ด้านคุณธรรม และด้านบุคลิกภาพ และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรีตามความคาดหวังของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเพศ ระดับการศึกษา อายุ การดำรงตำแหน่ง ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ต่างกัน และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดต่างกันมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสตรี ในภาพรวมคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น พบว่า คุณลักษณะของนักการเมืองตามความคิดเห็นของประชาชน ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานนั้นมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และคุณลักษณะผู้นำท้องถิ่น เช่น ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการบริหาร ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น ดังนั้น จากการศึกษารวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางและปรับให้เหมาะสมกับการศึกษาเกี่ยวกับคุณสมบัติผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งที่ประชาชนต้องการ โดยกำหนดคุณสมบัติที่จะทำการศึกษาแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการบริหาร ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษา คุณลักษณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งที่ประชาชนต้องการ โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของ ชลิตา อินทราไสย (2546, หน้า 22 อ้างถึงใน Stogdill, 1974, pp. 62 - 63) และได้ถูกดัดแปลงโดย ธนาพันธุ์ ภูทอง (2550, หน้า 59) ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารท้องถิ่น แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ด้านลักษณะส่วนตัว ด้านความรู้ความสามารถ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการบริหาร ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านมนุษยสัมพันธ์ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดตัวแปรที่เป็นประเด็นในการศึกษา และนำมาสร้างกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตารางที่ 1 แหล่งอ้างอิงตัวแปร

ตัวแปรตาม (Dependent Variables)	แหล่งอ้างอิง
1. ด้านลักษณะส่วนตัว 2. ด้านความรู้ความสามารถ 3. ด้านความเป็นผู้นำ 4. ด้านการบริหาร 5. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 6. ด้านมนุษยสัมพันธ์	ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดของ ชลิตา อินทราไสย (2546, หน้า 22) อ้างถึงแนวคิดของสต็อกคิลล์ (Stogdill) และได้ถูกดัดแปลงโดย ธนาพันธุ์ ภูทอง (2550, หน้า 59) (ทั้ง 6 ด้าน)